

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ

DOI <https://doi.org/10.32837/app.v63i0.11>
УДК 323.1

Витман К. М. (НУ «ОЮА»)*

НАЗВА «РЕСПУБЛІКА ПІВНІЧНА МАКЕДОНІЯ» ЯК РЕЗУЛЬТАТ ЕТНОПОЛІТИЧНОГО КОМПРОМІСУ З ГРЕЦІЄЮ

THE NAME «REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA» AS THE RESULT OF THE ETHNOPOLITICAL COMPROMISE WITH GREECE

***Kostiantyn Vitman** – Doctor of Political Science, Professor, Political Theories Department, National University “Odesa Law Academy” (23, Fontanska Doroha St., Odesa, Ukraine).

Abstract

The essence, historical background, ethnopolitical consequences and geopolitical context of the 27-year conflict between Greece and Macedonia over the name of the latter are studied. Analyzing the political and legal nature of the institution of the official name of the state, the author emphasizes the role played by the name of the country “Macedonia” as an attribute of the statehood, sovereignty, independence and founding of the Macedonian nation. Only Euro-Atlantic integration forced Macedonia to accept an ethnopolitical compromise and add geographical clarification to the official name in order to resolve the conflict with Greece, which blocked Macedonia’s accession to NATO and the EU.

The Balkan states, formed as a result of the ethno-political disintegration of Yugoslavia (SFRY), which was accompanied by ethnic conflicts, wars involving international mediators and peacekeeping contingents, remain the most ethnopolitically unstable countries on the European continent. All of them have a multi-ethnic population, in which there are powerful national minorities that are state-building nations in neighboring states. Relations between the Balkan states are substantially complicated by contradictions regarding the territories, political and legal status of national minorities.

Even the name of the state can be a reason for confrontation, an example of which is Macedonia (North Macedonia). In 2001, this Balkan country was the scene of an armed Albanian-Macedonian ethnic conflict, the settlement of which was accompanied by international efforts, substantial concessions to the Albanian national minority, reflected in the changes to the Constitution of Macedonia.

Ethnopolitical controversies and ethnic relations in Macedonia have already been the subject of an author's study, but in 2019 under the external pressure, the state changed the name from Macedonia to North Macedonia, which causes interest. The process of changing the name of the state is a rather complicated and controversial, political and legal process, but inherent to the states of the European space.

The Greek province of Macedonia is bordered by the state of North Macedonia. These arguments gave reason to Greece at the international level not to recognize Macedonia which formed after the ethno-political disintegration of Yugoslavia. Greece immediately declared that the use of that name and the non-recognition of the Republic of Macedonia were inadmissible because it suspected the newly formed state in ethno-territorial claims of the same name in the Greek region of Macedonia. It is obvious that both states have the right to this historical name, since the territory of ancient Macedonia covered the present territories of both North Macedonia and Greece. In the twentieth century, the territory of ancient Macedonia, which was at that time under the control of the Ottoman Empire, was divided between Serbia, Bulgaria, Greece.

The main obstacles to the future development of the Balkan state arose when Greece blocked Macedonian efforts towards Euro-Atlantic integration. In 2008 at the NATO summit in Bucharest (Romania) Greece blocked the Atlantic integration of Macedonia by vetoing its invitation to the North Atlantic Alliance. In order to unblock Euro-Atlantic integration, which was defined as a strategic priority of the state, Macedonia had to make concessions to Greece. On June 12, 2018, the Greek and Macedonian authorities under the auspices of the United Nations signed the Prespa Agreement, according to which the Republic of Macedonia changes its name to the Republic of Northern Macedonia.

Keywords: *North Macedonia, Greece, Balkan Peninsula, European Union, NATO, the institution of the official name of the state.*

Балканські держави, що утворилися внаслідок етнополітичної деінтеграції Югославії (СФРЮ), яка супроводжувалася міжетнічними конфліктами, війнами із залученням міжнародних посередників та миротворчих контингентів, залишаються найбільш етнополітично нестабільними країнами на європейському континенті. Всі вони мають поліетнічний склад населення, в якому присутні потужні національні меншини, які є державотворчими націями в сусідніх державах. Взаємини балканських держав суттєво ускладнюються суперечностями щодо територій, політико-правового статусу національних меншин, які вимагають розширення своїх прав, федералізації держави, надання територіям свого проживання статусу автономії, а мові національної меншини – офіційного конституційного статусу. І навіть назва держави може стати приводом для конфронтації, яскравим прикладом чого є Македонія (Північна Македонія). В 2001 р. ця балканська країна була ареною збройного албано-македонського міжетнічного конфлікту, врегулювання якого супроводжувалося залученням міжнародних зусиль, суттєвими поступками албанській національній меншині, що знайшло відображення в змінах до Конституції Македонії.

У європейській науці македонська етнополітична проблематика характеризується високим рівнем розробки, у вітчизняній слід згадати таких вчених, як: А. Гуменюк, В. Безрученко, Т. Злуніцина, М. Каменецький, Є. Кузнєцов, А. Лапшин, О. Малиновська, Н. Онищенко, Г. Петрушенко, Н. Стрельчук, О. Тимошук, А. Шилова, В. Яровий. Етнополітичні суперечності та міжетнічні відносини в Македонії вже були об'єктом дослідження автора (Кресіна, Вітман, 2006), однак в 2019 р. держава під зовнішнім тиском змінила назву з «Македонія» на «Північна Македонія», що зумовлює інтерес до неї. Зміна назви держави – доволі складний і суперечливий з політико-правової точки зору процес, але притаманний державам європейському простору. Так, в 2016 р. уряд Чеської Республіки розпочав зміну міжнародної назви держави, шляхом запровадження в обіг більш короткої назви «Чехія». Раніше в 2011 р. Угорська Республіка прийняла нову редакцію Конституції, в якій держава йменується Угорщиною. Однак відмова від громіздких назв цих європейських країн немає нічого спільного з етнополітичними суперечностями з сусідами, які від моменту унезалежнення Македонії змушували її відмовитися від своєї назви.

Загалом політико-правова природа інституту офіційної назви держави, як і визначення поняття, на думку Х. Стецюка, досі перебуває

поза належною увагою науковців. Вчений пропонує під офіційною назвою держави розуміти обов'язковий атрибут її суверенності, закріплений на конституційному рівні у формі лаконічного словесного найменування, який призначений для міжнародно-правової та суспільно-політичної індивідуалізації держави й містить інформацію про її національну приналежність, а також найбільш важливі суспільно-політичні характеристики держави (Стецюк, 2015, с. 162). Офіційна назва належить до невід'ємних атрибутів державності поряд з державними символами (прапор, герб, гімн), в яких знаходиться відображення незалежності, суверенітету та національних характеристик держави. Не слід забувати також про психологічний аспект – саме назва є важливим словесним символом для підтримання (формування) патріотичних почуттів, консолідації політичної нації держави. Х. Стецюк уточнює, що без власного (тільки їй належного) найменування не може існувати держава, позаяк навіть тимчасові, невизнані державні утворення, розпочинають своє «суспільно-політичне життя» з проголошення власного найменування (самопроголошення) (Стецюк, 2015, с. 158).

В. Бушаков зауважує, що назва країни й держави, зазвичай, утворюється від імені народу, який її населяє чи створив (Бушаков, 2010, с. 11). Офіційна назва держави також може складатися з двох частин: індивідуальної (відображає зв'язок з певним етносом, який її сформував, або інші особливості) та додаткової (вказує на політико-правові або інші особливості держави – форму правління, устрій та ін.) (Стецюк, 2004, с. 151). Перша частина офіційної назви є основною, без якої не може існувати держава, тоді як додаткова вказує на певні особливості і в повсякденному вжитку, як правило, не використовується. Етимологія назв держав, які існували протягом історії людства, свідчить, що вони можуть бути пов'язаними не лише з назвами державотворчого етносу (46 держав), а й з географічним положенням, об'єктами рельєфу земної поверхні або природними об'єктами (93); релігійними об'єктами (9); назвами династій, іменами правителів (25); назвами давніх держав, міст (31); іменами богів, святих, міфічних героїв і царів (34) та ін.

Що ж стосується безпосередньо Північної Македонії, нещодавня зміна офіційної назви якої є предметом дослідження, то її назва походить за одними джерелами від назви античного царства Македонес (грец. Μακεδόνες) і вказує на антропологічні ознаки або місце проживання населення (горяни, або високі люди, оскільки давньогрецькою

Μακεδνός (македнос) означає високий); за іншими – від назви царя-засновника країни, сина Зевса і онука Девкаліона – Македона (грец. Μακεδών). В античні часи територія сучасної Північної Македонії була римською провінцією з однойменною назвою Macedonia Salutaris, яка виникла внаслідок військової експансії Риму на Балкани після Другої Македонської війни (200–196 до н. е.).

Однак на античну назву «Македонія» претендує також Греція, стверджуючи, що античні македонці мають грецьке походження, яке вказує на відсутність родинних чи культурних зв'язків з сучасним македонським народом. Отже, останній не може давати своїй державі назву «Македонія», оскільки таким чином присвоює собі давньогрецьку історію. Позаяк античне царство Македонія, яке досягло найбільшого розквіту за часів правління Олександра Великого (Македонського) і підкорило Стародавню Грецію, Єгипет, Перську імперію і навіть частково Індію, начебто має питома старогрецьке коріння (Frčkoski, 2009, p. 13). Проблем у відносинах між державами додає той факт, що ідентичну назву «Македонія» (грец. Μακεδονία) має також область у північній частині Греції, яка становить більш ніж 25,9% території сучасної грецької держави і приблизно 52,4% площі історичної стародавньої Македонії. Грецька провінція Македонія межує з державою Північна Македонія. Ці аргументи дали підстави Греції на міжнародному рівні не визнавати новостворену після етно-політичної дезінтеграції Югославії Македонію.

Очевидно, що обидві держави мають право на цю історичну назву, оскільки територія античної Македонії охоплювала нинішні території як Північної Македонії, так і Греції. У XX ст. столітті територія стародавньої Македонії, що перебувала на той час під владою Османської імперії, була розділена між Сербією, Болгарією, Грецією після Балканських воєн 1912-1913 рр. До складу Сербії відійшло – 37,5% (Вардарська Македонія, нинішня Північна Македонія), Греції – 51,5% (Егейська Македонія), Болгарії – 9,5% (Піринський край). До складу Соціалістичної Федеративної Республіки Югославія, Македонія входила під назвою Соціалістична Республіка Македонія, однак Греція не наважувалася висувати претензії Югославії (Усатенко, 2009, с. 82).

Сучасна держава Македонія постала в ході розпаду СФРЮ, Республіка Македонія проголосила незалежність після референдуму 8 вересня 1991. 17 вересня парламент Македонії прийняв Декларацію про суверенітет та незалежність Республіки Македонія,

в якій закликав міжнародну спільноту визнати незалежність держави. Греція одразу заявила про неприпустимість використання такої назви і невизнання Республіки Македонія, оскільки запідозрила новостворену державу в етнотериторіальних претензіях на однойменну грецьку область Македонія. М. Довгялло нагадує, що протест також викликало використання македонською стороною так званої Вергінської зірки – символу царства Філіпа Македонського та його прапора як державної символіки Македонії (Довгялло, 2015, с. 203), а також етнонімів «македонська нація», «македонська мова».

«Македонія» як назва сусідньої держави асоціювалася у Греції з ідеологією македонізму, фальсифікацією історії, іредентизмом. У відповідь на ці закиди Македонія внесла зміни до Конституції в 1992 р., якими заявила про відсутність територіальних претензій до сусідніх держав. Однак Греція продовжувала протестувати проти узурпації новоствореною державою грецької історії, пов'язаної виключно з античною епохою еллінізму.

Македонізм або македонський націоналізм як політичний феномен виник у другій половині ХІХ ст. і остаточно оформився як ідеологія, яка сприяла формуванню македонської національної ідентичності у македонського етносу, у ХХ ст. Поширення македонського національного руху у другій половині ХІХ ст. супроводжувалося дискусією про необхідність визнання етнічної самобутності македонців, відокремлення від болгарської македонської літературної мови. Македонізм обстоює вищість та окремішність македонської нації, її право на власну державу, велич македонської мови та культури на противагу болгарському, сербському та болгарському націоналізму, які відмовляють Македонії в існуванні як етнодержавному феномену. Безумовно, як і більшість націоналізмів, македонський представлений радикальними іредентистськими течіями, які обстоюють ідеї панмакедонізму, відтворення Великої або Об'єднаної Македонії, яка має домінувати на Балканах. До складу Великої Македонії повинні увійти землі Болгарії, Греції, Північної Македонії, Сербії та Албанії, які раніше входили до складу стародавньої Македонії.

Слід зазначити, що не лише Греція побоюється македонського іредентизму, болгарські націоналісти взагалі вважають слов'янське населення, що мешкає в Піринській, Егейській і Вардарській Македонії, болгарами, а македонську мову – варіантом (діалектом) болгарської мови. Македонці Болгарії часто сприймаються як етнографічна група, складова болгарського народу. Принаймні, в результатах

перепису 2011 р. в Благоевградській області (історично Піринська Македонія) македонці фігурують у складі «інших» національних меншин. Але, незважаючи на непросту історичну спадщину, офіційна позиція Болгарії дружня до Македонії – саме Болгарія стала першою балканською державою, яка визнала незалежність Македонії під її конституційною назвою (1998), а македонську мову – окремою слов'янською мовою (1998).

Тож, македонізм оформлювався у протиставленні Македонії Сербії, Болгарії та Греції. Але найбільше зовнішньополітичних проблем у Македонії виникло у відносинах з Грецією, антимакедонська позиція якої сприяла поширенню антигрецьких настроїв та протестів у цій балканській країні. Грецькі націоналісти послідовно заперечували наявність македонців у Греції, а самих македонців називали асимільованими греками. Греція у відповідь звинувачувалася в елінізації, запереченні македонської державності. Протестуючи проти назви «Македонія», Греція пропонувала країні натомість обрати серед назв: Славомакедонія, Північна Македонія, Верхня Македонія або Нова Македонія.

Хисткого компромісу було досягнуто в 1993 р. лише після того, як держави домовилися використовувати на міжнародному рівні громіздку назву Республіки Македонії «Колишня Югославська Республіка Македонія» (Усатенко, 2008, с. 265). Саме під такою назвою Македонія стала членом ООН, яка, в свою чергу, рекомендувала Греції і Македонії вирішити конфлікт мирним шляхом. Однак конфронтація між державами навколо назви не припинялася: в 1994-95 рр. Греція навіть запровадила торговельне ембарго проти Македонії, політика якої начебто становила небезпеку для Греції.

А втім, головні перешкоди для майбутнього розвитку балканської держави виникли тоді, коли Греція заблокувала євроатлантичну інтеграцію Македонії. Вступ до НАТО і ЄС ускладнювався тим, що на початку 00-х років Македонію роздирали внутрішні етнополітичні та міжетнічні суперечності, зокрема амбіції потужної албанської меншини, яка вимагала територіальної автономії, конституційного статусу державотворчої нації, офіційного статусу албанської мови поряд з македонською (Клименко, 2015, с. 43). Національний склад держави на 2002 р. не сприяв міжетнічному миру: державотворчий етнос, македонці, становили трохи більше половини – 64,2%; найбільша національна меншина, албанці – 25,2%, турки – 3,9 %, роми – 2,7%, серби – 1,8%. В ході збройного конфлікту албанці таки

домоглися внесення змін до Конституції та підвищення свого статусу з національної меншини до державотворчої нації, а албанської мови – до офіційної.

Внутрішні етнополітичні проблеми ще більше ослабили позиції Македонії на міжнародній арені. Цим скористалася Греція, яка в 2008 р. на саміті НАТО в м. Бухарест (Румунія) заблокувала атлантичну інтеграцію Македонії, наклавши вето на її запрошення до Північноатлантичного Альянсу. Країни-члени НАТО були змушені пристати на те, що Македонія зможе стати членом Альянсу тільки після вирішення спору з Грецією щодо назви Македонії. Як зазначає Є. Магда, «ні грецька, ні македонська сторона не погодились піти на запропоновані компроміси й, таким чином, було продемонстровано на практиці систему прийняття рішень в НАТО та силу суверенітету окремих держав у рамках Північноатлантичного блоку: 25 держав-членів НАТО не змогли переконати Афіни зняти своє одноосібне вето» (Магда, 2009, с. 136). Зауважимо, що Північноатлантичний договір передбачає приєднання до НАТО нових членів лише за одностайною згодою усіх держав-союзників. До речі, тогочасні соціологічні опитування засвідчили радикальну налаштованість македонського суспільства: незважаючи на те, що вступ до НАТО підтримували 85,2% населення Македонії, лише 17,5% погоджувалися на зміну офіційної назви держави задля розблокування атлантичної інтеграції (Public Opinion in Macedonia, 2017, p. 43).

У відповідь Скоп'є подав позов проти Греції у Міжнародний Суд ООН, вимагаючи використання назви Колишня Югославська Республіка Македонія як прийнятного варіанту для вступу країни до НАТО (Ляшук, 2008, с. 52). В 2011 р. Міжнародний Суд ООН прийняв рішення, яким заборонив Греції блокувати членство Республіки Македонія в НАТО, ЄС та інших міжнародних організаціях. Заявку на вступ до Європейського Союзу Македонія подала в 2004 р., отримала статус держави-кандидата в 2005 р., однак з огляду на спір з Грецією ЄС довгий час послуговувався громіздкою назвою «Колишня Югославська Республіка Македонія». Наразі Македонія є однією з шести балканських країн-кандидатів на вступ до ЄС поряд з Албанією, Боснією і Герцеговиною, Косово, Чорногорією, Сербією.

Затяжний конфлікт Греції з Македонією з приводу назви останньої став головною і, фактично, єдиною перешкодою на шляху вступу до НАТО та ЄС, його врегулювання тривало близько 27 років. Щоб

розблокувати євроатлантичну інтеграцію, яка була визначена стратегічним пріоритетом держави, Македонії довелося піти на поступки Греції. 12 червня 2018 р. грецька та македонська сторони під егідою ООН уклали Преспанську Угоду, згідно з якою Республіка Македонія змінює назву на Республіка Північна Македонія (Целосен транскрипт од договорот меѓу Македонија и Грција). Відповідно до домовленостей, нова назва повинна використовуватися як всередині держави, так і на міжнародному рівні, етнічними «македонська нація», «македонська мова» залишаються у вжитку незмінними, а Греція у відповідь розблоковує євроатлантичну інтеграцію Македонії. Це рішення важко далось обом державам, оскільки більшість населення Греції не підтримало угоду (за різними опитуванням від 62-68% респондентів висловилися проти) і вимагали від сусідньої держави відмови від етнічності «Македонія», «македонська нація», «македонська мова» взагалі. У Преспесі на кордоні Греції демонстранти організували протестні акції, які супроводжувалися заявами, що Преспанська Угода принижує Грецію.

Велика частина населення Македонії також не підтримали дії уряду. Понад 45% воліли б відмовитися від членства у НАТО та ЄС заради збереження назви своєї країни. В Македонії переговори також супроводжувалися протестами з гаслами «Македонія! Ми не відмовимося від імені!» та звинуваченнями уряду у зраді національних інтересів. Процес зміни назви виявився дуже болючим для цієї балканської держави. Президент Македонії Дж. Іванов двічі відмовлявся підписувати Преспанську Угоду про зміну назви Македонії – навіть після того, як парламент вдруге ратифікував документ для подолання президентського вето. На думку глави держави, документ шкодить македонській національній ідентичності та інтересам Республіки Македонії (Macedonian President Refuses to Sign “Criminal” Law to Change Country’s Name).

Нова назва держави «Республіка Північна Македонія» була винесена на загальнонаціональний референдум 30 вересня 2018 р. Однак він був визнаний таким, що не відбувся через низьку явку виборців (36,91%, тоді як законодавство вимагає участі більше 50% виборців) (Панченко, 2018). Щоб виправити ситуацію та розблокувати вступ Македонії до НАТО і ЄС, було знайдено інший правовий шлях імплементації: парламент схвалив зміни до Конституції, передбачені Преспанською Угодою, конституційною більшістю – двома третинами голосів від свого складу. І 12 лютого 2019 р. Скоп'є офіційно

повідомив про зміну назви «Республіка Македонія» на «Республіка Північна Македонія» (Announcement of the Government of the Republic of North Macedonia for entry into force of the Final Agreement, Constitutional Amendments and Constitutional Law for Implementation of Amendments).

Це рішення поклало край 27-річному конфлікту між Грецією та Македонією та сприяло налагодженню двосторонніх відносин. Держави домовилися про створення посольств замість офісів зв'язку, що підвищило рівень дипломатичних відносин між Афінами і Скоп'є. Нарешті Греція припинила блокувати вступ Північної Македонії до євроатлантичних структур. Держави підписали меморандум, згідно з яким Греція просуватиме вступ Північної Македонії до НАТО і допомагатиме Скоп'є після набуття членства в Альянсі. 6 лютого 2019 р. Північноатлантична рада на рівні послів 29 країн-членів НАТО і Македонія в м. Брюссель підписали протокол щодо приєднання Македонії до НАТО, який тепер має ратифікувати кожна країна-член НАТО для завершення процесу набуття членства.

Багаторічний конфлікт між Грецією та Македонією з приводу офіційної назви останньої мав глибоке історичне коріння та етнополітичне підґрунтя. Він поляризував македонське та грецьке суспільства, провокував міжетнічну ворожнечу, породжував взаємне заперечення національної ідентичності та унеможлиблював співпрацю держав-сусідів. Цей конфлікт продемонстрував те колосальне значення, яке може мати офіційна назва країни як атрибут державності, суверенітету, незалежності та конституціювання нації. Македонці 27 років захищали і виборювали свою назву, однак європейський простір диктує свої правила. Залишитися поза євроатлантичною інтеграцією для порівняно невеликої Македонії (2 млн. населення) – означає суттєво відстати у розвитку від сусідніх балканських держав. Тому Македонія пішла на етнополітичний компроміс і додала географічне уточнення до назви своєї країни, щоб вирішити конфлікт з Грецією і розблокувати процес приєднання до НАТО та Європейського Союзу.

Література:

- Бушаков В. А. (2010). Етноніми, похідні від назв держав (до семантичної типології етнонімів). *Сходознавство*, 49-50, 11-24.
- Довгялло М. (2015). Бывшая Югославская Республика Македония (БЮРМ)-становление, развитие и «македонский вопрос» во взаимоотношениях с Грецией. *Актуальные проблемы международных отношений*

и дипломатии (1918 г. – начало XXI в.): матер. II Междунар. науч.-практ. конф. Витебск: ВГУ имени П. М. Машерова, 202-208.

Клименко З. В. (2015). Албанский вопрос в Македонии. *Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского*, 4, 38-47.

Кресіна І. О., Вітман К. М. (2006). Албано-македонський міжетнічний конфлікт у Македонії: передумови, суть та геополітичний контекст. *Українсько-македонський науковий збірник*, Вип. 2, 172-180.

Ляшук Ю. (2008). Бухарестський самміт НАТО і трансформація Альянса. *Журнал міжнародного права і міжнародних отношений*, 2, 49-54.

Магда Є. (2009). Концептуальні засади розширення НАТО: сучасний вимір. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки та знахідки*, Вип. 18, 123-138.

Панченко Ю. (2018). Македонія обирає НАТО та ЄС: чому зрівняний референдум не зупинив перейменування держави. *Європейська правда*. <<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/10/21/7088442/>>.

Стецюк П. Б. (2004). Офіційна назва держави: конституційно-правова характеристика. *Правова держава*, Вип. 24, 147-154.

Стецюк Х. П. (2015). Поняття офіційної назви держави (до постановки питання). *Адміністративне право і процес*, 4, 157-164.

Усатенко О. (2008). Виникнення незалежної Республіки Македонія та конституційно-правове становлення держави. *Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Педагогічні та історичні науки*, Вип. LXXVII (77), 257-273.

Усатенко О. (2009). Історичні витоки, сучасний стан та перспективи вирішення протиріччя між Грецією та Республікою Македонія відносно назви держави. *Часопис української історії*, Вип. 11, 73-84.

Целосен транскрипт од договорот меѓу Македонија и Грција. *Македонија*. <<https://www.mkd.mk/makedonija/politika/celosen-transkript-od-dogovorot-megju-makedonija-i-grecija>>.

Announcement of the Government of the Republic of North Macedonia for entry into force of the Final Agreement, Constitutional Amendments and Constitutional Law for Implementation of Amendments. <<https://vlada.mk/node/16763?ln=en-gb>>.

Constitution of the Republic of Macedonia (as amended up to 2011). <<https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/mk/mk014en.pdf>>.

Frčkoski L. (2009). *The Character of the Name Dispute between Macedonia and Greece*. Skopje: Progress Institute for Social Democracy.

Macedonian President Refuses to Sign "Criminal" Law to Change Country's Name. *Reuters*. <<https://www.reuters.com/article/us-macedonia-greece-name/macedonian-president-refuses-to-sign-law-on-countrys-name-change-idUSKBN1JM0W2?feedType=RSS%3C/div%3E%3C/body%3E%3C/html%3E>>.

Public Opinion in Macedonia (2017). *Center for Insights in Survey Research*.

References:

Announcement of the Government of the Republic of North Macedonia for entry into force of the Final Agreement, Constitutional Amendments and Constitutional Law for Implementation of Amendments. <<https://vlada.mk/node/16763?ln=en-gb>>.

Bushakov V. A. (2010). Etnonimy`, poxidni vid nazv derzhav (do semanty`chnoyi ty`pologiyi etnonimiv) [Ethnonyms derived from state names (to the semantic typology of ethnonyms)]. *Sxodoznastvo* [Oriental Studies], 49-50, 11-24. [in Ukrainian].

Celosen transkript od dogovorot meŕu Makedonija i Grcija. *Makedonija*. [Full transcript of the agreement between Macedonia and Greece. Macedonia]. <<https://www.mkd.mk/makedonija/politika/celosen-transkript-od-dogovorot-megju-makedonija-i-grcija>>. [in Macedonian].

Constitution of the Republic of Macedonia (as amended up to 2011). <<https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/mk/mk014en.pdf>>.

Dovgjallo M. (2015). Byvshaja Jugoslavskaja Respublika Makedonija (BJuRM)-stanovlenie, razvitie i «makedonskij vopros» vo vzaimootnoshenijah s Greciej [The Former Yugoslav Republic of Macedonia (FYROM) – establishment, development and the "Macedonian question" in relations with Greece]. *Aktual'nye problemy mezhdunarodnyh otnoshenij i diplomatii* (1918 g. – nachalo XXI v.): mater. II Mezhdunar. nauch.-prakt. konf. [Actual problems of international relations and diplomacy (1918 – the beginning of the XXI century): Mater. II International scientific-practical conf.]. Vitebsk: VGU imeni P. M. Masherova, 202-208. [in Russian].

Frčkoski L. (2009). *The Character of the Name Dispute between Macedonia and Greece*. Skopje: Progress Institute for Social Democracy.

Klimenko Z. V. (2015). Albanskij vopros v Makedonii [The Albanian

Question in Macedonia]. *Vestnik Nizhegorodskogo universiteta im. N.I. Lobachevskogo* [Bulletin of Nizhny Novgorod University. N.I. Lobachevsky], 4, 38-47. [in Russian].

Kresina I. O., Vitman K. M. (2006). Albano-makedons`ky`j mizhetnichny`j konflikt u Makedoniyi: peredumovy`, sut` ta geopolity`chny`j kontekst [The Albanian-Macedonian Interethnic Conflict in Macedonia: Background, Essence and Geopolitical Context]. *Ukrayins`ko-makedons`ky`j naukovy`j zbirny`k* [Ukrainian-Macedonian Scientific Collection], Vy`p. 2, 172-180. [in Ukrainian].

Ljashuk Ju. (2008). Buharestskij sammit NATO i transformacija Al`jansa [Bucharest NATO Summit and Alliance Transformation]. *Zhurnal mezhdunarodnogo prava i mezhdunarodnyh otnoshenij* [Journal of International Law and International Relations], 2, 49-54. [in Russian].

Macedonian President Refuses to Sign "Criminal" Law to Change Country's Name. *Reuters*. <<https://www.reuters.com/article/us-macedonia-greece-name/macedonian-president-refuses-to-sign-law-on-countrys-name-change-idUSKBN1JM0W2?feedType=RSS%3C/div%3E%3C/body%3E%3C/html%3E>>.

Magda Ye. (2009). Konceptual`ni zasady` rozshy`rennya NATO: suchasny`j vy`mir [Conceptual foundations for NATO enlargement: a modern dimension]. *Mizhnarodni zv'yazky` Ukrayiny`: naukovy` poshuky` ta znaxidky`* [International Relations of Ukraine: Scientific Research and Findings], Vy`p. 18, 123-138. [in Ukrainian].

Panchenko Yu. Makedoniya oby`raye NATO ta YeS: chomu zirvany`j referendum ne zupy`ny`v perejmenuvannya derzhavy` [Macedonia elects NATO and the EU: why a thwarted referendum has not stopped renaming the country]. *Yevropejs`ka Pravda* [European truth]. <<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/10/21/7088442/>>. [in Ukrainian].

Public Opinion in Macedonia (2017). *Center for Insights in Survey Research*.

Stecyuk P. B. (2004). Oficijna nazva derzhavy`: konstytucijno-pravova xaraktery`sty`ka [Official name of the state: constitutional characteristic]. *Pravova derzhava* [Rule of Law], Vy`p. 24, 147-154. [in Ukrainian].

Stecyuk X. P. (2015). Ponyattya oficijnoyi nazvy` derzhavy` (do postanovky` py`tannya) [The concept of the official name of the state (before the question)]. *Administratyvne pravo i proces* [Administrative Law & Process], 4, 157-164. [in Ukrainian].

Usatenko O. (2008). Vy`ny`knennya nezalezhnoyi Respubliki` Makedoniya ta konsty`tucijno-pravove stanovlennya derzhavy` [The emergence of an independent Republic of Macedonia and the constitutional and legal formation of the state]. *Naukovi zapy`sky` Nacional`nogo pedagogichnogo universy`tetu imeni M. P. Dragomanova*. Pedagogichni ta istory`chni nauky` [Scientific notes of MP Dragomanov National Pedagogical University. Pedagogical and Historical Sciences], Vy`p. LXXVII (77), 257-273. [in Ukrainian].

Usatenko O. (2009). Istory`chni vy`toky`, suchasny`j stan ta perspekty`vy` vy`rishennya proty`richchya mizh Grecheyu ta Respublikoyu Makedoniya vidnosno nazvy` derzhavy` [Historical origins, current state and prospects of resolving the contradiction between Greece and the Republic of Macedonia regarding the name of the state]. *Chasopy`s ukrayins`koyi istoriyi* [Journal of Ukrainian History], Vy`p. 11, 73-84. [in Ukrainian].

Анотація

Вітман К. М. Назва «Республіка Північна Македонія» як результат етнополітичного компромісу з Грецією. – Стаття.

Досліджено суть, історичні передумови, етнополітичні наслідки та геополітичний контекст 27-річного конфлікту між Грецією та Македонією з приводу назви останньої. Аналізуючи політико-правову природу інституту офіційної назви держави, автор підкреслює роль, яку відіграла назва країни «Македонія» як атрибут державності, суверенітету, незалежності та конституювання македонської нації. Лише євроатлантична інтеграція як змусила Македонію піти на етнополітичний компроміс і додати географічне уточнення до офіційної назви, щоб вирішити конфлікт з Грецією, яка блокувала приєднання Македонії до НАТО і ЄС.

Ключові слова: Північна Македонія, Греція, Балканський півострів, Європейський Союз, НАТО, інститут офіційної назви держави.